

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор _____ Оборський Г.О.

_____ 2014 р.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

учасникам навчально-виховного процесу і працівникам

Одеського національного політехнічного університету

щодо дій у випадку надзвичайних ситуацій соціально-політичного характеру

До **надзвичайних ситуацій (НС) соціально-політичного характеру** відносяться ситуації, які пов'язані з протиправними діями терористичного антиконституційного спрямування. НС соціально-політичного характеру можуть виникати в будь-якому місті, населеному пункті, районі, області або регіоні України. НС соціально-політичного характеру, які пов'язані з протиправними діями терористичного і антиконституційного спрямування діляться на наступні: здійснення або реальна загроза терористичного акту, викрадення людей, захоплення заручників, захоплення будівель, встановлення вибухових пристроїв у громадських місцях, викрадення або захоплення зброї, виявлення застарілих боєприпасів тощо.

Пам'ятайте, правильні та грамотні дії допоможуть зберегти ваше життя і здоров'я!

Виявлення підозрілого предмета, який може виявитися вибуховим пристроєм

Подібні предмети виявляють у транспорті, на сходових майданчиках, близько дверей квартир, в установах і громадських місцях. Як вести себе при їх виявленні? Які дії зробити?

Якщо виявлений предмет не повинен, на вашу думку, перебувати в цьому місці не залишайте цей факт без уваги!

Якщо ви виявили забуту або нічийну річ у громадському транспорті, опитуйте людей, що знаходяться поруч. Постарайтеся встановити, чия вона і хто її міг залишити.

Якщо господар не встановлений, негайно повідомте про знахідку водія.

Якщо ви виявили невідомий предмет в під'їзді свого будинку, опитуйте сусідів, можливо, він належить їм. Якщо власник не встановлений - негайно повідомте про знахідку у ваше відділення міліції.

Якщо ви виявили невідомий предмет в установі, негайно повідомте про знахідку адміністрацію або охорону.

У всіх перерахованих випадках:

- не чіпайте, не пересувайте, не розкривайте виявлений предмет;
- зафіксуйте час виявлення предмета;
- постарайтеся зробити все можливе, щоб люди відійшли якнайдалі від знахідки;
- обов'язково дочекайтеся прибуття оперативно - слідчої групи (ви є дуже важливим очевидцем).

Пам'ятайте: зовнішній вигляд предмета може приховувати його справжнє призначення. В якості камуфляжу для вибухових пристроїв використовуються самі звичайні побутові предмети: сумки, пакети, коробки, іграшки тощо. Роз'ясніть дітям, що будь-який предмет знайдений на вулиці або в під'їзді, може становити небезпеку. Не робіть самостійно ніяких дій з знахідками або підозрілими предметами, які можуть виявитися вибуховими пристроями - це може привести до їх вибуху, численних жертв і руйнувань.

Отримання інформації про евакуацію

Повідомлення про евакуацію може надійти не тільки у випадку виявлення вибухового пристрою та ліквідації наслідків терористичного акту, але і при пожежі, стихійному лиху тощо.

Отримавши повідомлення від представників влади або правоохоронних органів про початок евакуації, спокійно і чітко виконуйте їх команди.

Якщо ви знаходитесь в квартирі:

- візьміть особисті документи, гроші, цінності;
- вимкніть електрику, воду і газ;
- надайте допомогу в евакуації літнім і тяжко хворим людям;
- обов'язково закрийте входні двері на замок - це захистить квартиру від можливого проникнення мародерів.

Не допускайте паніки, істерики і поспіху. Приміщення покидайте організовано.

Повертайтеся в покинуте приміщення тільки після дозволу відповідальних осіб. Пам'ятайте, що від чіткості ваших дій залежатиме життя і здоров'я багатьох людей.

Поведінка в натовпі

- Уникайте великих скупчень людей.
- Не приєднуйтеся до натовпу, як би не хотілося подивитися на те, що відбувається.
- Якщо опинилися в натовпі, дозвольте їй нести вас, але спробуйте вибратися з неї.
- Глибоко вдихніть і розведіть зігнуті в ліктях руки трохи в сторони, щоб грудна

клітина не була здавлена.

- Тримайтеся подалі від високих і великих людей, людей з громіздкими предметами і великими сумками.
- Будь-якими способами намагайтеся утриматися на ногах.
- Не тримайте руки в кишенях.
- Рухаючись, піднімайте ноги якомога вище, ставте ногу на повну стопу, не піднімайтеся навшпиньки.
- Якщо тиснява прийняла загрозливий характер, негайно, не роздумуючи, звільніться від ноші, насамперед від сумки на довгому ремені і шарфа.
- Якщо щось упустили, ні в якому разі не нахилийтеся, щоб підняти.
- Якщо ви впали, постарайтеся якнайшвидше піднятися на ноги. При цьому не спирайтеся на руки (їх віддавають, або зламують). Намагайтеся хоч на мить стати на підшви або на носки. Здобувши опору, спробуйте "виринути", різко відштовхнувшись від землі ногами.
- Якщо встати не вдається, стуляться клубком, захистіть голову передпліччями, а долонями прикрийте потилицю.
- Потрапивши в переповнене людьми приміщення, заздалегідь визначте, які місця при виникненні екстремальної ситуації найбільш небезпечні (проходи між секторами на стадіоні, скляні двері та перегородки в концертних залах тощо), зверніть увагу на запасні та аварійні виходи.
- Найлегше сховатися від натовпу в кутах залу або поблизу стін, але тоді складніше добиратися до виходу.
- При виникненні паніки намагайтеся зберегти спокій і здатність тверезо оцінювати ситуацію.

Не приєднуйтеся до мітингувальників "заради інтересу". Спочатку дізнайтеся, чи санкціонований мітинг, за що агітують виступаючі люди. Не вступайте в незареєстровані організації. Участь у заходах таких організацій може спричинити кримінальне покарання.

Під час масових заворушень постарайтеся не потрапити в натовп, як учасників, так і глядачів. Ви можете потрапити під дію бійців спецпідрозділів.

Захоплення в заручники

Будь-яка людина за збігом обставин може стати заручником у злочинців. При цьому злочинці можуть домагатися досягнення політичних цілей, отримання викупу і т.п. У всіх випадках ваше життя є предметом торгу для терористів. Захоплення може відбутися в транспорті, в установі, на вулиці, в квартирі.

Якщо ви опинилися в заручниках, рекомендуємо дотримуватися наступних правил поведінки:

- Несподіваний рух або шум можуть спричинити жорстоку реакцію з боку терористів. Не допускайте дій, які можуть спровокувати терористів до застосування зброї і привести до людських жертв.
- Будьте готові до застосування терористами пов'язок на очі, кляпів, наручників або мотузок.
- Переносите образи і приниження, не дивіться злочинцям в очі (для нервової людини це сигнал до агресії).
- Не намагайтеся чинити опір, не проявляйте зайвого героїзму, намагаючись роззброїти бандита або прорватися до виходу або вікна.
- Якщо вас змушують вийти з приміщення, кажучи, що ви взяті в заручники, не чиніть опір.
- Якщо з вами знаходяться діти, знайдіть для них безпечне місце, постарайтеся закрити їх від випадкових куль, по можливості знаходитесь поруч з ними.
- При необхідності виконуйте вимоги злочинців, не суперечьте, не ризикуйте життям оточуючих і своєї власної, намагайтеся не допускати істерики і паніки.
- У разі коли необхідна медична допомога, розмовляйте спокійно і коротко, не нервуючи бандитів, нічого не робіть, поки не отримаєте дозволу.

Пам'ятайте, Ваша мета - залишитися в живих.

Будьте уважні, постарайтеся запам'ятати прикмети злочинців, риси їхніх облич, одяг, імена, клички, можливі шрами і татуювання, особливості мови та манери поведінки, тематику розмов і т.п. Пам'ятайте, що отримавши повідомлення про ваше захоплення, спецслужби вже почали діяти і вживуть все необхідне для вашого звільнення.

- Лежите на підлозі обличчям вниз, голову закрийте руками і не рухайтесь.
- Ні в якому разі не біжіть назустріч співробітникам спецслужб або від них, так як вони можуть прийняти вас за злочинця.
- Якщо є можливість, тримайтеся подалі від отворів дверей і вікон.

Якщо вас захопили як заручника, пам'ятайте, що ваша власна поведінка може вплинути на поводження з вами.

- Зберігайте спокій і самовладання.
- Рішення чинити опір або відмовитися від цього має бути виваженим і відповідати небезпеки переважаючих сил терористів.
- Не чиніть опір. Це може спричинити ще більшу жорстокість.
- Будьте насторожі. Зосередьте вашу увагу на звуках, рухах і т.п.
- Займіться розумовими вправами.
- Будьте готові до "спартанських" умов життя:
- Якщо є можливість, обов'язково дотримуйтеся правил особистої гігієни.
- При наявності проблем зі здоров'ям, переконайтеся, що ви взяли з собою необхідні ліки, повідомте охоронцям про проблеми зі здоров'ям, при необхідності просите про надання медичної допомоги або надання ліків.
- Будьте готові пояснити наявність у вас будь-яких документів, номерів телефонів і т.п.
- Не давайте ослабнути своїй свідомості. Розробіть програму можливих вправ (як розумових, так і фізичних). Постійно тренуйте пам'ять: згадуйте історичні дати, прізвища знайомих людей, номери телефонів і т.п. Наскільки дозволяють сили і простір приміщення займайтеся фізичними вправами.
- Запитайте у охоронців, чи можна читати, писати, користуватися засобами особистої гігієни.
- Якщо вам дали можливість поговорити з родичами по телефону, тримайте себе в руках, не плачте, не кричіть, говорите коротко і по суті. Спробуйте встановити контакт з охоронцями. Поясніть їм, що ви теж людина. Покажіть їм фотографії членів вашої родини. Не старайтесь обдурити їх.
- Якщо охоронці на контакт не йдуть, розмовляйте як би самі з собою, читайте напівголосно вірші або співайте.
- Обов'язково ведіть рахунок часу, відзначаючи за допомогою сірників, камінчиків або рисочок на стелі минулі дні.
- Якщо ви опинилися замкнутими в приміщенні, то постарайтеся привернути увагу: для цього розбийте віконне скло і покличте на допомогу, при наявності сірників підпаліть папір і піднесіть ближче до пожежного датчика і т.п.
- Ніколи не втрачайте надію на благополучний результат. Пам'ятайте, чим більше часу пройде, тим більше у вас шансів на порятунок.

Дії при загрозі здійснення терористичного акту

- Завжди контролюйте ситуацію навколо себе, особливо коли перебуваєте на об'єктах транспорту, в культурно - розважальних, спортивних і торгових центрах.
- При виявленні забутих речей, не чіпаючи їх, повідомте про це водієві, співробітникам об'єкту, служби безпеки, органам міліції. Не намагайтеся заглянути всередину підозрілого пакету, коробки, іншого предмета.
- Не підбирайте безгоспних речей, як би привабливо вони не виглядали. У них можуть бути закамуфльовані вибухові пристрої (у банках з-під пива, стільникових телефонах і т.п.). Не штовхайте на вулиці предмети, що лежать на землі.
- Якщо раптом почалася активізація сил безпеки і правоохоронних органів, не проявляйте цікавості, йдіть в інший бік, але не бігом, щоб Вас не прийняли за противника.
- При вибуху або початку стрілянини негайно падайте на землю, краще під прикриття (бордюр, торгову палатку, машину тощо). Для більшої безпеки накрийте голову руками.
- Випадково дізнавшись про підготовлюваний теракт, негайно повідомте про це в правоохоронні органи.